

KIADÓ HIVATAL:
 zikes Antalkönyvnyom-
 daja, hova az előfizetés
 pénzek, hirdetések és
 minden a kiadóhivatalt
 érdeklő közlemények
 küldendők.

Nyitott évt. ben egy
 sor közlési díja 10 kr.
 Hirdetések jutányos
 áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR
 Egész évre 5 ft. —
 Félévre . . . 2 ft 50 kr
 Negyedévre 1 ft 25 kr

SZERKESZTŐSÉG.
 Beliczey-ut, 15. szám
 hova a lap szellemi ré-
 szét illető közlemények
 küldendők.

Kéziratok nem
 adatnak vissza

Farsang.

Itt a tél s vele együtt a négy hétig tar-
 tó rövid farsang. A szék és főváros fényben
 uszó tágas termeitől — a legkisebb falusi
 nádas fedelű korcsmák szűk helyiségéig —
 egy közös érzelem szózata fakad a vigadni
 vágyó könnyű vérű ifjúság ajakán, a mely
 ekképpen szól: „Rövid a farsang mulassunk!”
 Urak, iparosok, földmivesek, napszámó-
 sok szóval minden rangú és foglalkozású if-
 jak közt megindul a mulatság folyama s kor-
 láltan szabadságot engednek a csapongó ke-
 dély kecsgetető sugalmainak, mely azt mondja:
 „Sohasem halunk meg”!

Igy gondolkozik a magyar ifju, így élve-
 zi a farsang nyújtotta örömeiket akkor, midőn
 mulatságra szabadságot nyer vagy a létfenn-
 tartási nehéz munka le nem foglalja.

Nincs is szebb, nemesebb és az emberi
 kedélynek megfelelőbb mulatság a békés és ba-
 rátságos népmulatságnál. Szinte öröm nézni
 azt a természetes fesztelen mulatságot, mely
 az egymást szerető nép vigalmán átvonul. Az
 élet terheivel viaskodó egyszerű komoly embert
 is ilyenkor megkönyebbitik elmult ifju korának
 visszaröppenő ábrándjai, s önkénytelenül bele-
 olvad a viális pezsgő mulatságba s feledve a
 hajfűrtöket őszítő gondokat neki adja magát a
 pillanat kecsgetető örömeinek. Igy mulat a szülő
 az ő gyermekeivel a felnőt a virgoncz fiata-
 lokkal.

Mindezeket azonban Szarvason nem igen
 láthatni, mert a mi népünknek mulatságos far-
 sangja télen nincs.

Egypár lakadalom, dísznő tor képezi a té-
 li vigalmak összegét s ez sem annyira a fiata-
 loknak mint inkább az idősebb férfiaknak nyújt
 élvezetet; míg a tánczot kedvelő legények és
 leányok unalommal töltik azt az időt, mikor a

mezei szorgos munka szünetel s egyháziilag
 is szabad a vigalom.

És ezen csakis ők maguk segíthetnének
 az által, ha csoportonként a város különböző
 pontjain alkalmas mulató vagyis tánczó he-
 lyekről gondoskodnának s hatósági engedély-
 lyel farsangi mulatságot rendeznének éppen
 úgy, mint az az ország némely vidékein szo-
 kásban van. Ennek a létrehozása pedig a kö-
 vetkezőkép történhetnék.

A város minden tizedében 30—40 legény
 összetenne kauczió fejében bizonyos összeget
 pl. fejenként 5 frtot és e pénzt elhelyeznék a
 városi pénztárba vagy a szolgabírói hivatalnál
 azon czélból, hogy a mulatság erkölcsi és
 békés folyása a bánom pénz elvesztése által
 biztosítottassék.

E pénz természetesen, ha a tagok közül
 valamelyik kihágása következtében elvesztené,
 valamely jótékony czélra fordítatnék, míg a
 békében mulatók farsang végén visszakapnák
 a betett öt forintjukat.

A legények keresnének egy alkalmas
 tánczó termet s itt hetenkint egyszer vagy
 kétszer a leányokkal együtt összegyülekezne-
 nek s meghatározott ideig élveznék a táncz-
 vigalom kellemeit.

A zenészek fizetése szintén arányosan
 osztatnék föl a farsangi mulatságra beiratkozó
 leányok és legények közt, melyet minden hét
 végén összehoznának s kifizetnék a muzsikaszó
 és tánczterem árát, a mi bizonyosan 60—80
 fiatalnak nem sok pénzbe kerülne.

Ilyen formán megszerezhetné meg földmivelő
 népünk fiatalsága a tarsangi mulatozás örö-
 meit a nélkül, hogy ez nagyobb költségekbe
 jöjjön vagy erkölcsi akadályokba ütköznék.

Egyébként e rövid tervezetet lehetne több-
 féleképp módosítani, csak hajlandó legyen fia-

talságunk a farsangi tánczmulatság eszméjéve
 megbarátkozni.

Ugy hisszük, több élvezetet szerezne a
 farsangnak illeten való fölhasználása, mint a
 lebujok látogatása vagy a sárga földig való
 berugas a mi farsangi időben még a legjoza-
 nabb nép közt is megtörténik.

Aztán a mint nyáron tapasztalhattuk a
 szarvasi fiatalság is szereti a tánczot s épp
 ezért ajánljuk az elmondottakat a mulatni sze-
 rető ifjúság figyelmébe.

Kontur József.

Folyó év első napján a helybeli kir. járás-
 bíróságnál nagy változás történt. A bíróságnak
 mindenki által tisztelt és szeretett vezetője
 Kontur József szarvasi kir. járásbíró az ujév
 első napjától kezdve visszavonult a magán-
 életbe, visszavonult pedig előrehaladott ko ra
 és megrongált egészségi állapota miatt a bírói
 pályáról, arról a pályáról melynek rögs út-
 jain 22 éven át lelkiismeretes buzgósággal
 működött, nem kimélve fáradságot akkor midőn
 embertársai vagyoni érdekeiről, midőn polgár-
 társainak biztonságáról, és a közjóról volt
 szó, s ő büszkén tekintethet vissza arra a 22
 évre, melyet mint bíró s mint a szarvasi kir.
 járásbíró vezette el, mert hisz az a
 22 évi működés példány képül állítható fel a
 bírói kar részére, példány képül állhat pedig
 önzetlenség, páratlan igazság szeretet és oda-
 adó működés tekintetében. Ő hozzá bár mikor.
 bármely időben jöhetett az igazságot kereső
 fél, ő nem zárkozott el a legutolsó koldus elől
 sem, midőn arról volt szó, hogy annak panasza
 van, ő szívesen segített mindenkin, s néha az
 egymás irányában legellenségesebb indulatú

TÁRZA.

— A „Szarvasi Lapok” eredeti tárczája. —

Eötvös emléke.

Irtá és a „szarvasi néptanítók egyesületé”-nek 1893.
 december 21-én tartott „Eötvös-ünnepély”-én telolvasta:

Valentinyi Jenő.

(Folyt. és vége.)

1840-ben nagy családi szerencsétlenség érte
 Eötvösöket; vagyonukat vesztették s az ünneplést aris-
 tocrata előtt egyszerre feltárult a rideg valóság az ő
 mindennapi gondjaival. E szerencsétlenség csak nö-
 velte Eötvös tevékenységét 1842-ben lépett házasságra
 s Pozsonyban igen egyszerű családi életet élt az ifjú
 Eötvös pár. Ezen időre esik irodalmi működése is.
 Az 1843. országgyűlésen elfoglalta helyét a főrendi
 házban és Gróf Széchenyi István, gróf Batthányi Lajos
 és Gróf Teleki Lászlóval a szabadelvű ellenzékhez
 tartozott s csakhamar kitűnt híres szónoklataival s a
 szabadelvű eszmék közeli jövőjét oly nagy meggyő-
 ződéssel hitte, hogy 1847 elején gr. Széchenyi Ist-
 vánnal 100 aranyba fogadott, hogy Franciaországban
 az 1847 év végéig kiűt a forradalom. Eötvös a foga-
 dást elvesztette ugyan, de jóslata röviddel utóbb be-
 teljesedett.

Mint már említém, az 1848-iki első minis-
 ternak tagja lett. Érdekes megemlíteni, hogy minisz-
 terségét is megjárta s ez az epizód minket, mint
 Békés megyeieket érdekel. Az 1847 iki országgyűlés

megnyitásával ő szenttornyai birtokán lakott s meg-
 akarta magát választatni Békés megye követének, de
 itt akkor tulzó szabadelvűnek tartották, ahol pedig 1
 évvel utóbb Táncsicsot választották meg. Bekövetkez-
 tek a párisi februári napok, ezek hatása alatt a magyar
 országgyűlés követelte a felelős miniszteriumot. A po-
 litikai mozgalmak Eötvöst is kizozdították békés
 megyei magányából s ekkor mon dá bizalmas barátai-
 nak: megyék Pozsonyba, hogy, mint miniszter térjek
 vissza. A szabadságbarcz kitörése után szept. 29-én
 elhagyta Pestet s Bajor földre Münchenbe utazott, s
 Pestre csak 1850 nov. havában tért vissza; jó lelke
 az 1849-ben bekövetkezett nemzeti szerencsétlenséget
 szinte előre látta. Az 1861-iki szabadabb mozgás el-
 lenállhatatlanul ragadta magával őt is tovékony részt
 vett az országgyűléseken és az 1867. év januárjába
 Gr. Andrássy Gyulával és Gr. Lónyay Menyhérttel
 Bécsben részt vesz azon tanácskozásokban, a melyek
 a kiegyezés gyakorlati megoldása és a 2-ik magyar
 miniszterium megalakítása végett tartattak. Az új mi-
 niszteriumunk vallás és közoktatás ügyi minisztere lett,
 de csak rövid időre, mert 1871. febr. 2-án meghalt.
 E rövid idő is elég volt az ő nagy szellemének a már
 említettem korszakalkotó törvények létrehozására.
 Családi életére vonatkozólag még megemlítem, hogy
 két leányát szerencsésen adta férjhez s halála előtt
 csak 2 dolgot említett, amit szeretett volna még éle-
 tében megérni, 3 ik leányának férjhezmenetelét és
 fiának további fejlődését, akiről különben örömmel
 mondogatta, hogy nem viseltetik érdeklődéssel az anyai
 félreértésre és megítélésre alkalmat szolgáltató politika-
 iránt s egészen a tudománynak szentelt életét. Fia

olyan is maradt, a milyennek atyja fölismerte s az
 isteni gondviselés gondoskodott róla, hogy utódja le-
 gyen atyjának ama legdiszesebb polcon: a magyar
 tud. akadémia elnöki székén.

Eötvös költő és író, szónok és államférfi volt.
 E kettős működése néha keresztezi is egymást, pl.
 irány-regényeit az államférfi írta. — Irodalmi mű-
 ködsét csak röviden érintve megemlítem, hogy köl-
 teménye közül a „Búcsú”, a „Végrandélet”, a „Vár
 és Kunyhó” a legismeretesebbek s legérzelmesebbek.
 Regényei, a „Karthauzi”, mellyel írni hírnevét alapí-
 totta meg, irány-regény és pedig társadalmi irány-re-
 gény telve reflexiókkal, a melyeket lelkeben a páris.
 socialis állapotok tanulmányozásra keltett; kikél
 benne az arisztokratia előítéletei s a demokratia félte-
 lensége ellen s az ellentétek rajza oly erős benne,
 hogy szinte Rousseau-ra emlékeztet. A „falu jegyzője”
 politikai irány-regény, melyben a régi megye-rendszer
 és közigazgatás van hatalmas ironiával támadva. A
 „Magyarország 1514-ben” történeti regény s a Dózsa-
 fele lázadást írja le, a szegény ír bérlők s magyar
 jobbágyok sorsa kiknek életet békésmegegyei magányába
 nagy érdeklődéssel tanulmányozta — iudította őt ennek
 megírására a jobbágyok felszabadítását óhajtván. „A
 nővérek” neveléstani regény. Szónoki művei közül
 nevezettek a már említett Kőlcseyn kívül még számo-
 sak fölött mondott akadémiai emlékeztetői, „Reform”
 című műve. a melyben a központosítási rendszert
 kívánja s a XIX század uralkodó eszméinek befolyása
 az álladalom czimű külföldön is nagyon méltányolt
 műve. Irt még a „zsidó emancipációról” s a börtön
 ügyről.

legelkeseredettebb feleket szelid modórával és ritka tapintatával kibékítette, úgy — hogy azok csak akkor látták, hogy csak a maguk hátrányára pereskednének tovább.

Mint bíró mindenkor pontosan megjelent hivatalában, még a vasárnap és ünnepnapok délutánját sem véve ki, sőt midőn törvényadta szabadság időt kellett volna élveznie, ő arra az időre csak is az adminisztrációt adta át helyettesének, úgy darabjait azonban még ekkor is nagy szorgalommal dolgozta fel. De csak is így történhetett meg az, hogy most midőn a hivatalát másnak adta át, ügydarabjai egytől egyig fel voltak dolgozva s önelégült arccal adhatta tudtára helyettesének, hogy restantia nincsen. Mint ember páratlanul szelid jó lelkületű férfi, ismeri Szarvasnak minden egyes lakosát, és szívesen szóba állt bármely paraszt emberrel az utcán, ha baja volt vigasztalta, tanácsaival ellátta; de mindenki irányában oly előzékeny szokott lenni, hogy nem hihető miszerint egész Szarvas városában ellensége legyen, de még az sem hihető, hogy akadjon ember, aki ne szeresse.

Igaz ugyan, nem vett részt nagyszabású összejöveteleken, nem vágyódott arra, hogy tetteiről beszéljenek s nem is rángatta a nagy harangot, hogy annak hangja adja tudtára város szerte az ő jótékonyosságát, az ő jó cselekedeteit, de annál többet tudna mondani az ő Wertheim cassája, a melynek tartalma sok szegény emberen segített akkor, midőn azok arra valóban reá szorultak, és azokon akik azt megérdemlették.

Vasárnap december 31-én mint hivatali működése utolsó napján ünnepélyesen bucsuzott el a kir. járásbírószék személyzetétől. Maga köré gyűjté őket hivatalos szobájában és megható módon bucsuzott el tőlük megköszönve az iránta eddig tanúsított szíveséget.

Megköszönve azt, hogy működésében támogatják. Ezek után Tapolcsányi Imre kir. albirónak átadta a járásbírószék ideiglenes vezetését, ki azután őszinte meleg hangon bucsuzott el az összes személyzet nevében, a távozótól kérve azt, hogy tartsa meg jóindulatában volt alárendeltjeit és támogassa őket ezentul is mint eddig bölcs tanácsaival.

Még sokkal nevezetesebb Eötvös szereplése, mint szónoké és államférfié. Szónoklatainak varázshatása volt, ha az akadémián emlékbeszédet vagy megnyitót mondott, valóságos ünnepszámba ment. A politikai szónoklatokban mestere volt az ironiának is, mivel őt is sokszor támadták költő-volta miatt, amit államférfi működésének hátrányául szerettek feltüntetni. Gróf Desseffy Emil, a conservatívek vezére, is támadta gyakrabban költő volta miatt, ugyanő azonban akkor egy alföldi község kocsmá-jogát is bérlete. Eötvös a támadásra így felelt: „E támadás olyan neveléses, mintha én abból, mivel eddig nagy status férfit nem ismertem, ki előbb bormérést hasznóbérelt volna, ellenben sok költőt, ki nagy politikai tehetségnek mutatkozék, vagy azt akarnám következtetni, hogy Desseffy úr közdolgok vezetésére alkalmatlan, vagy azt, hogy én erre képes vagyok!”

Államférfi nagy alkotásai közül, a melyeket már meg is neveztem, ezúttal csak egyre térek vissza, mint a „szarvasi tanító egyesület” legjobban érdekfőre, az 1868. XXXVIII. t. cikkre. — Eötvös tanulmányozta a népeletet s tudta, hogy annak sok balélete épen műveletlenségéből ered s azért az általános műveltség emelését tartotta az állam egyik első-rendő kötelességének jól tudván, hogy a nemzet boldogulásának, sőt jólétének leghatalmasabb eszköze a műveltség. A műveltebb nép jobb erkölcsű, hazafiasabb, áldozatra készebb, mint a műveletlen. Az általános műveltség terjesztésére pedig kiváló fontosságúnak a népiskolák; ezeknek szervezését rendezte Eötvös az 1868. 38. t. cz. által. E törvény első fejezetében kimondja a nagy jelentőségű elvet: **a z á l t a l á n o s t a n k ö t e l e z e t t s é g e t.** Minden szülő v. gyám gyermekét gyámoltját 6 éves korától 12, illetve 15 éves koráig iskoláztatni tartozik; a ki a gyermeket az iskolától visszatartja. pénzbüntetéssel sújtatik. Meghatározza a népoktatási tanintézetek körét, az elemi

Az egész személyzet szemében könyoragogyogott ezen aktusnál, de hogy ne, mindannyian megvoltak indulva annak a férfinak annak a hivatal főnöknek a távozásán, akitől ők csak jót láttak, akitől ők csak jót tanultak s aki velük mindig és minden körülmények között csak jól bánt.

Kontur József született 1828-ik évben Nagyváradon, iskoláit részint Nagyváradon, részint Budapesten végezte, ahol ügyvédi és bírói vizsgát tett. Onnan Szarvasra jött s itt eleinte mint segéd szolgabíró 1862-től 1868-ig pedig mint szolgabíró működött, 1867-ben állásáról leköszönt és ügyvédkedett 1872-ig mikor is a bíróságok szervezésekor a szarvasi járásbírószékhez járásbírónak lett kinevezve, mely állásban teljes 22 évig működött és most saját kérelmére nyugdíjaztatott.

És most midőn mint járásbíró elbucsuzunk, nem zárkozhatunk el attól a kívánattól, hogy a szarvasi kir. járásbírószékhez Kontur Józsefhez hasonló hivatal főnök kinevezését ne ohajtsuk. Kontur Józsefnek pedig azt kívánjuk hogy még sok számos éven maradjon családjának és a szarvasi társadalomnak boldogító oszlopa.

* * *

Felhívás előfizetésre.

Tisztelettel kérjük mindazokat, kiknek előfizetése december hó végével lejár, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek nehogy a lap szétküldésében akadályok merüljenek fel. Az előfizetések legcélszerűbben posta utalvány útján eszközölhetők.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postánküldve

Egész évre . . . . . 5 frt — kr

Félévre . . . . . 2 frt 50 kr.

Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Szarvas, 1894. Január 7.

A „Szarvasi Lapok” kiadóhivatala.

és felsőbb népiskolák, polgári iskolák és tanítóképezdékben, szól a törvény a hitfelekezetek, magánosok, társulatok és a község által fenntartott tanintézetekről. Meghatározza, hogy mely tárgyakat köteles minden népiskola tantermebe fölvenni. Kimondja, hogy amely községbe a hitfelekezetek nem tartanak iskolát, köteles a község állítani, a mire külön adót vehet ki; kimondja, hogy oly községek, a melyek legalább 5000 lakost számlálnak, kötelesek felsőbb népiskolát, vagy ha erejük engedi, polgári iskolákat állítani és fenntartani. Intézkedik e törvény a tanítóképezdekről; meghatározza az ide felvehető kvalifikációját, valamint a tanító képezdek tárgyait. Intézkedik a népiskolai hatóságokról és szól végül a 9 fejezetben a tanítókról; kimondja, hogy ezen tül tanítók csak okleveles egyének lehetnek, megszabja a tanítói fizetéseket, gondoskodik a munkaképtelenné lett tanítók és tanítói árvák segélyezéséről s kimondja a tanítói testületek alakításának kötelességét. Ezen Eötvös alkotta törvényt kiegészítik s a haladó korhoz képest módosítják az 1875. XXXII. t. cz. a tanítók nyugdíjazásáról és az 1876. XXVIII. t. cz. a népiskolai hatóságokról.

Az elmondottakból láthatjuk, mennyire elhanyagolt állapotban lehetett a közoktatás ügy Eötvös előtt s hogy valóban szükség volt a „Gondolatok” írójára, e bölcsre, hogy a közműveltség Magyarországon nagyobb lendületet vegyen!

A nemzeti kegyelet ércszobrot állított nagynevű miniszterének, de a költő kívánsága szerint:

Te hon, te nép, melyet oly hön imáda,

Nevének méltó emléket ha kérsz:

Ne szóval, könnyyel áldd haló porába,

S mit állítsz, szobra, ne legyen csak érc;

De tedd, munkáld: nevért hogy emlegessék

Szabad hazában boldogság műveltség!

Ujdonságok.

— **Ujévi üdvözetek megváltása.** Benka Gyula gymn. igazgató 1 frt 50 krt., Tájber Gusztáv 1 frt Réthy Sándor 2 frtot küldött e czímen, valamely jótékonycélra leendő adományozás végett. Mi ezen 4 frt 50 krnyi összeget átadtuk a városi ö. t. e. részére.

— **Halálozás.** Özv. Pokorny Józsefné, Pokorny László kun-szt.-mártoni kir. aljárásbírónak édes anyja új év napjának reggelén végelgyengülésben kisznevett. Temetése a róm. kath. szertartás szerint f. hó 2-án volt.

— **Hymen.** Konrád János fürdő tulajdonos folyó hó 6-án eljegyezte magának Petrásovits János geptulajdonos kedves és szeretetreméltó leányát Gizella kisasszonyt.

— **Piacunkról.** Már többrendbeli felhívás, figyelmzettetés tétett a helybeli lapokban az iránt, hogy a kofák vásárlását mérsékelni kellene legalább addig, míg a piacról élő nép egyet-mást bevásárol, mert utóvégre elsők mi volnánk s csak azután a chaeft, de úgy látszik nincs hatóság, mely a városi fogyasztó közönség érdekeit kellően védelmezze a kofákkal szemben. Mint ez előtt — ugy most is a főváros részére szállító kofák kora reg: Iráson állanak és útközben fogdossák el és előlegzik a piacra indított élelmi cikket s mire a helybeli kijuthat a piacra, már csak az alja marad az árucikknek oly drágán tartva, hogy lehetlenség azt megvenni. Külömben a szarvasi piac valóságos patikai tarifával dolgozik ugy annyira, hogy ma holnap a szerény fizetésű hivatalnok vagy a csekély jövedelmű iparos nem bírja magát fenntartani. Szinte esudálkozunk kell, hogy ilyen bő termésű esztendőben oly magas ára van a baromfinak sertés félének, zsiradéknak; holott a tenyésztés nem járt az idén nagy költségekkel. Hiába! az ad el a kinek van — ugy adja a hogy tetszik, — mert tudja, hogy bármilyen magas árt kérjen is a ki piacról él az meg veszi. **E z a z t á n a v á r o s i t e s t v é r i e s s é g!**

— **Letört bimbó.** Marsal Soma árvagyami ellenőrt és nejét súlyos csapás érte, Feri fiuk folyó év január 1-én roncsoló toroklobban meghalt. Vigasztalja őket a teremő, a ki minden fájdalomra megadja a gyógyulást.

— **Nőegylet táncestélye.** A szarvasi nőegylet vígalmi bizottsága az idei farsangi bál megtartását február hó 3-ára tűzte ki, melyre a bővebb tájékoztatást nyújtó meghívók legközelebb ki főgnak adatni.

— **Népmozgalmi adatok.** Csorváson 1893-ban született a róm. kath. egyházban 107, 60 fiú, 47 leány. Meghalt 84, házasságra lépett 13 pár. Az ág. ev. egyházban született 88, 41 fiú, 42 leány. Meghalt 51, házasságra lépett 15 pár. A református egyházban született 22, 17 fiú, 15 leány. Meghalt 20 házasságra lépett 10 pár. Szaporulat a róm. kath. egyháznál 23, az ág. ev. egyháznál 32, a református egyháznál 12.

— **A tüzoltó bál rendező** bizottság névsorából a kiadott meghívón Laukó Soma rendező bizottsági tag neve tévedésből ki maradt, amit ez uton pótol a rendezőség.

— **Göndöcs Benedek.** † Nagy gyásza van Békésgyulának. A város lakosságának minden rétege érzi a veszteséget, melyet Göndöcs Benedek halála okozott. A vagyonát némes ezélokra áldozó hazafi, a közügyeket szíven viselő polgár, a hűveinek lelki üdvéért fáradozó lelkipásztor, a szegények gyámola, valódi atyja tünt el közülök hirtelen halállal. Göndöcs Benedek, pusztaszéri apát, gyulai plébános, 1824. július 24-én született Nagyváradon, 1847-ben szentelték áldozó pappá s ezután kigyósi segédlelkészé lett. Szeretreméltó modora vetette meg későbbi szerencsésjének alapját. Ugyanis gróf Wenckheim József Antal káplánja, majd ennek halála után leányának, Krisztina grófnőnek gyámja lett. Hogy Kigyóson mily elismerést vívott magának, eléggé mutatja az, hogy mikor gyulai plébánossá lett, a kigyósi nép valóságos proceszsióval kísérte Gyulára. Göndöcs szenvedélyes méhészt volt. Méhecskéi voltak azok, melyekben semmi gáncsot, semmi gunyolódást el nem tűrt. A méhészt érdekében mindig nagy hévvel, igazi kintartással dolgozott, új mékkaptárt eszelve ki, méhészeti társulatot alakítva, röpiratokat adva ki. Mikor az 1887-iki képviselő választás alkalmával Csatár ellenében megbukott, kissé elbusulva, megvonult Gyulán s méhésztének, régiségbuvári tanulmányainak s a jótékonyágnak szentelte életét. Az ő közbenjárásának köszönheti Gyula városa, hogy Wenckheim grófnő egy árvaház számára 100.000 frtos alapítványt tett. Kedvelt eszméje volt, hogy a milleniumi ünnepek alkalmával állítson emlékoszlopot az állam Pusztaszeren, sőt, hogy a pusztaszéri szerződés emlékére ott tartsák meg az országgyűlést is.

A miniszter a bekésmegyei gazdasági egyletnek.
Bethlen András földművelésügyi miniszter a bekésmegyei gazdasági egyletnek 2000 forint államségélyt folyósított, melyben az egyesület a bonyhádi jó tejlő teheneket fogja folytonos vételek és eladásokkal a megye állattenyésztő közönsége között elterjeszteni.

— **Kevés a pénz.** A pénzüke még mindig kellemetlenül befolyásolja nemcsak a főváros, hanem a vidék piacait is. Az év végén rendes jelenség a pénzüke, de az idei pénzühiány mindenestre kivételes. Alapos okunk van azonban remélnünk, hogy a nagymérvű feszültség már legközelebb csökkenni fog, és pedig W e k e r l e miniszterelnök és pénzügyminiszter közbelépése folytán. A miniszterelnök ugyanis a fővárosi pénzüintézeteknek jelentékenyebb összegeket becsátott rendelkezésre, mely intézetek most gondoskodni fognak, hogy a vidék pénzühiánya is fokozatosan megszűnjék.

— **A szarvasi kir. járásbírótag 1803. évi ügyforgalmi kimutatása.** Polgári beadvány érkezett. 5087. büntető 3087, elnöki 631. kispolgári 631, telekkönyvi 3076 s így összesen 12265 beadvány — Postára feladott 5264. közönséges, s 219 ajánlott s összesen 5483 darab levél. Sommás per ideítatott 335. A kir. Járásbírótag fogházában elzárva és letartóztatva volt 154 férfi 50 nő, összesen 204.

— **Újévi köszöntés.** Soha sincs a fűzfá postáknak olyan keletje, mint új év előtt, mikor tudniillik a köszöntő költemények szerzésének évadja van. Az idén is sok kirimes verssel lepték meg a közönséget a boldog új évet kívánók; de olyat taligha produkált valaki, mint a lámpagyújtó, kinek Szarvasra vonatkozó mondkáját im itt bemutatjuk:

BOLDOG ÚJÉVET!

Az Alföldön sok város van,
Közepibe nagy templom van,
Templom tornyán kakas, csillag...
Templom felé sok tót ballag.

Nagy templomban a pán otyecz
Tót nyelven szól híveihez;
Beszél nekik a hazáról,
Áldott szép Magyarországról.

Jó tót szíve meg-megdobban,
Szembén egy sugár lobban,
Úgy érzi, hogy az ő szíve,
A magyar hazának hive!

Én is, ki most verset mondok,
Tót... vagy hogy is?... magyar vagyok...
S azt mondom, hogy Isten áldja,
A ki a magyar barátja!

Ezernyolczszáznegyvenyolczba'
Én is voltam háboruba'
Énekeltünk én meg drusza...
,Talpra magyar, hinak haza!...“

Hanem azért ott jártunk, ott.
A hol a puszka ropogott,
Hol az ágyú döngött, bömbölt,
A vad muszka halomra dölt.

Nemzeti szín zászlók alatt,
Harcoltunk mint jó honfiak,
Éltettük a szabadságot,
Kossuthot s Magyarországot!

És most, hogy lámpák a t g y u j t o m,
Soha, soha meg nem bánom
Magyar szóban, hogy helyt állok...
Magyar verset fabrikálok.

Minden szónak egy a vége,
Azt mondom hát az új évre:
Áldja Isten mindnyájukat,
Szeretett pártfogóinkat!

CSARNOK.

A hadnagy úr találkaja.

— Vorpass!
— Zu!
— Dru! A hadnagy össze keverte a kártyát. Szívtart vett elő zsebéből s futolag megnézve óráját, határozott hangon jelentette ki: „Osztok, nem osztok urak, nekem mennem kell, nyolcz órára dolgom van, halaszthatatlan dolgom.“
— Magának mindég dolga van ücsém — szolt a kis kövér kereskedő, ki Pummel Tobiás névre hal-

gatott — talán megint asszony van a dologban? Nem áruljuk mi el, megmondhatja bátran. Hej a mikor még én is fiatal voltam, hány szép asszonyt bolondítottam el. Jól teszi hadnagy úr. Addig míg fiatal az ember, addig teszi csak később úgy is vége.

Vastag husos kezével végig simította homlokát, e mütét közben végtelenül ügyelve reá, nehogy kifogástalan parókáját félre tölja.

— Ki oszt?

— A ki kérdi.

Pummel Tobiás úr nevetett. Ő különben mindenre nevetett és mindég beszélt. Rendkívüli buzgalommal, jobb ügyhöz méltó kitarással játszott, de azért soha sem figyelte a játék menetét, a vízzel mindig hátrálékban volt s valahányszor rajta volt az osztás sora, a hadnagnak kellett őt mindég oldalba ütni.

— Hát mondja csak kedves hadnagy úr, ugyan ki az a szép asszony kivel e találkaja van, hadd sajnálkozzunk a férjén. Itt van ni! Két tökre megyek és bevág két piros! Mára határozott pechem van. Hát csakugyan megy, szolt a távozni készülő hadnagynak, nó hát nem tartoztatjuk. Mi még maradunk urak még csinálunk három tourt. Imre — moridá a pin-czérnek — hozzon csak valami inni valót, abból az ötvenesből.

A hadnagy mosolygott. Ismerte már az ő partnereit. Tudta, hogy mit jelent az a három tour. Fel nem kelnek ezek éjjelnél hamarább. Mehet ő egész nyugodtan. Jobban fogva tartja ezeket a kártya, mintha láncsal volnának oda erősítve a székhez.

Sorra elbueszott az uraktól és kardját hangosan csörtetve indult kifelé. Sietnie kellett, mert az asszonyok mindég idegesek és türelmetlenek — a katonának pedig pontosság a legtöbb erénye.

Lakására érve legényét szoltá:

— Hol ülsz megint, tizszer kell utánnad kiabálni?

— Hadnagy úr jelentem alásan nem ültem, hanem feküdtem.

— Este nyolcz órákor, miféle új divatokat kezdel megint?

— Hadnagy úr jelentem alásan maródi vagyok

— Megbolondultál? Hát nem ismered a regla márt, hogy csak reggel szabad maródit jelenteni? Mi bajod?

— Fáj a karom.

— Hól — te?

— Ha emelem.

— Hát ne emeld gazember! Csizmámat, blousomat! Most pedig ide figyelj. Eljősz velem. Látod azt a zöld kis házat ott? Én oda - bemegyek. Te megálsz a kapuban és a mig én ott bent leszek, senkit az ajtón beengedni nem fogsz. Érted?

— Igen is értem hadnagy úr. Senkit sem fogok beengedni.

— Aztán csinálj csak bolondokat megint.

— Igen is hadnagy úr, bolondokat csinállok megint.

— Számár! Nem fogsz csinálni, mert különben vasra verlek.

— Igen is értem hadnagy úr, nem fogok csinálni

— Vorwärts!

A hadnagy úr gyors léptekkel sietett a ház felé. Legénye utána. A kapuhoz érve a hadnagy még egyszer figyelmeztette legényét s azzal bement a lakásba.

A szobában már szivdobogva várta a szép asszony.

A hadnagy kezét csókolt. Letette sikkját, kardját kesztyűjét s helyet foglalva a szép asszony mellett a pamlagon, azonnal megkezdte az ostromat.

A vár azonban minden várakozása ellenére nehezen akart kapitulálni. De a hadnagy úr nem az az ember volt, kit az ellentállás vissza riasztott volna. Ellenkezöleg csak fokozta harcukévdét s most már a legnagyobb tüzzel folytatta a megkezdett harcot. Azok a forró csókok, melyeket a szép kis kacókra nyomott, a lokesedéssel, hévvel mondott szerelmes, szavak, lassan-lassan megtették a hatást. Az ellentállás mind inkább gyöngült s az ily szerepekben már meglehetősen routinnal rendelkező hadnagy örömmel vette észre, hogy nem sokára látható leend a békét hirdető fehér lobogó, melynek felvonása a harcászati szabályok szerint — békét, megadást jelent. Végre hosszas küzdelem után sikerült egy forró csókot nyomni a kis piros ajkakra, midőn egyszerre nagy zaj és szó váltás hangja hallatszott az utcáról.

— Micsoda nem lehet bemenni az én házamba — ki parancsolta?

— A hadnagy ur.

— Hól van a hadnagy ur?

— Bennt van a szeretőjénél.

— Micsoda az én feleségemnél?

Félre az útból! Beengedsz mindjárt!?

— A hadnagy úr szeretője az úrnak a felesége?

De most már éppenséggel nem engedem be.

Pummel Tobiás azonban nem vette tréfára a dolgot. Egy hatalmas ütést mért a legényre, mely annak ép fájos karját találta s a fájdalomtól felordító legényt ellódítva a kapuból, egyetlen ugrással az udvaron termett.

A hirtelen felindulás, a nagy izgatottság azonban annyira megviselték a kis potrohus füszer kereskedő idegeit, hogy szédülve fogodzott bele az ajtó kilincsébe. Egy kis ideig még tartotta magát remegő lábain, de a következő pillanatban hanyatt esett s eszméletlenül terült el a földön.

Sok ideig tartott míg magához tért.

Mikor szemeit felnyitotta ágyában találta magát. Mellette felesége és szomszédun lakó sógoronője virasztott, egymásután rakosgatva a jeges borogatást forró homlokára. Tobiás úr abban a pillanatban kiugrott az ágyból. A két asszony remegve nézett reá a mint atüléhez épen nem találó kosztümben, hányzó parókával, kopasz, a borogatástól még nedves fejjel. Hősies positurába vágta magát, nagy hasával egy lépést tett előre és bömbölő hangon kérdezi:

— Hól a hadnagy — te-te asszony?

Hangos sirás lön rá a felelet.

— Ne böngjetez, mert mindjárt agyonütlek. Hová tettétek a hadnagyt!?

— Oh Tobi-Tobi, ielett siró hangon az asszony már megint be vagy rugva? Látod miért iszol mindég?

Pummel Tobiásnak e kijelentés kissé lehütötte harcziás kedvét. Meghökkenve nézett széjjel a levegőben. A két asszony észrevette a pillanatnyi változást. A következő másodperczen közre fogták, egyik jobbról, másik balról beszélt a fülébe; ha az egyik elhagyta reá kezdte a másik a sirást s végre hosszas magyzrázat és fejtegetés után tisztában állott szegény Pummel Tobiás előtt, hogy ő tegnap este meginkissé többet talált bevenni a jóból, a hadnagy e gy másik partnerrel együtt úgy hozta haza késő este a vendéglőből és hogy ő most — a bor hatása alatt — ártatlanul gyanusítja az ő anygali feleségét.

Tobiás urral forgott a világ. De mint mindég úgy most is megadta magát s magához luzva feleségét, jobbról is balról is megveregette annak arcát s a legnagyobb meggyőződés hangján mormogta maga elő: Hiába, ezeknek az asszonyoknak még is csak mindég igazok van.

TUTSEK JÓZSEF.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SIKES ANTAL.

Budapesti Hírap

Előfizetésre

hívjuk fel tisztelettel a n. é. olvasó közönséget a BUDAPESTI HIRLAP

1894 ik évfolyamára (XIV. évfolyam.)

Az újságesinálás egyik főadata: a közönség helyes gyors s pontos értesítése. Még száz éve sincs annak, hogy a magyar sajtó csak a Bécsből kapott legmagasabb engedéllyel vehetett tudomást a külföld eseményeiről, így is csak hetek múlva. Ma huszonnégy óra sem mulhat el, hogy a közönséget ne értesítsük nemcsak hazánk, hanem az egész világ nevezetesebb eseményeiről. Távirat, telefon, éber levelező a világ mind a négy tájkáról s az ország minden népebb pontjáról hirt adnak mindarról a mi igényt tarthat a művelt ember érdeklődésére. Tudósításainak e renge tegéből kiválogatni és megrostálni, ügyesen és tetszetősén feldolgozni azt, ami a közönségre nézve szük-séges, hasznos és érdekes: ebben a Budapesti Hírap fennállása óta eddig utól nem ért példaadással járt elől, mert szerkesztőségünket az a meggyőződés vezeti munkájában, hogy a közönség semmit sem várhat el annyira újságjától, mint azt, hogy pontosan, megbízhatóan és lelkiismeretesen legyen tájékoztatva. Ez a közönség igazi anyagi és közművelődési érdeke, ez a mai zsurnalisztiko fejlődési iránya.

Ott pedig nevezetesen azokban a rovatokban, a hol magának a Budapesti Hírapnak a véleménye, itelete, iránya, karaktere, egyszerűen egyénisége nyilatkozik meg, tizennégy évi tűzpróba után már mindenki tudja, hogy mit várhat a Budapesti Hírap-tól.

Az előfizetési feltételek a következők:

Egy hónapra frt 1 20 Félévre . . frt 7. —

Negyedévre frt 3 50 Egész évre frt 14. —

A fő- és székváros területén házhoz hordva, vidéken a postával expedálva.

Vidékről legzélszerűbb a postautalványon való előfizetés. Czím.

BUDAPESTI HIRLAP kiadóhivatala,
BUDAPESTEN.

VIII. kerület, Rökk Szilárd-utca 4. sz. József-kürút 5. sz.

Előfizetési felhívás! A PESTI NAPLÓ

naponként kétszer megjelenő politikai napilapra.

A „PESTI NAPLÓ” Magyarországban a legolcsóbb, legértelmesebb és legszebben kiállított napilap.

Szerkesztője és kiadótulajdonosa:

iff. Abrányi Kornél

Felelős szerkesztője:

Barnal Zsidor.

A „PESTI NAPLÓ” mint modern ujság gondoskodik immár arról, is, hogy olvasónői megtalálják benne az őket érdeklő közleményeket. Ebből a célból szeptember eleje óta, a „Tűzhely körül” címmel minden héten rendszeres négy-öt oldalas mellékletet ad, amelyben foglalkozik a nők társadalmi kérdésével, a divat ujításával, közöl konyhai recepteket, apróságokat a kézimunkáról, a kertészetről, azon kívül tájékoztatja a vidék gazdasági és budapesti piacforgalmáról és áráiról. Cikkeket közöl továbbá a gyermeknevelésről és ápolásról, tanácsokat ad illemtörvényekben és mesél a gyermekszobáknak.

A közlekedés akadékoskodó vállalatok: vasutak, posta, táviró, hajótársaságok hivatalnokai érdekeinek minél behatóbb gondozása végett. A PESTI NAPLÓ minden esztendői számát Közlekedés címen külön négy oldalas melléklet kíséri.

A „PESTI NAPLÓ” karácsonyra díszes ajándékkal ipegi meg előfizetőit.

Előfizetési feltételek:

A PESTI NAPLÓ reggeli kiadásának, mely az előző napon beérkezett összes kireket magában foglalja, tehát a teljes PESTI NAPLÓ-nak előfizetési ára Budapesten és a vidéken korán és pontosan hához juttatva, az esti lap küldésénélkül:

Reggeli lap:

Egész évre 14 frt — kr.	Negyedévre 3 frt 50 kr.
Fél évre 7 frt — kr.	Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Esti és reggeli lap együtt egyszerre küldve a vidékre:	
Egész évre 18 frt — kr.	Negyedévre 4 frt 50 kr.
Fél évre 9 frt — kr.	Egy hónapra 1 frt 60 kr.

Naponként kétszer, reggeli és esti kiadás külön-külön hához vagy postán küldve:

Budapesten:

Egész évre 18 frt — kr.	Negyed évre 4 frt 50 kr.
Fél évre 9 frt — kr.	Egy hónapra 1 frt 60 kr.

Vidéken:

Egész évre 20 frt — kr.	Negyed évre 5 frt — kr.
Fél évre 10 frt — kr.	Egy hónapra 1 frt 70 kr.

A PESTI NAPLÓ esti lapjára külön is elfogadjunk előfizetéseket, úgy, hogy ha valaki más ujságot járát és a megszokott ujságtól megválni nem akar, az előfizethet a PESTI NAPLÓ esti lapjára negyedévenként Budapesten 2 forinttal, vidéken 2 forint 30 krajczárral.

A Pesti Napló kiadóhivatala.

Budapest, Ferenciek tere, Bazárépület.

Előfizetési felhívás

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK”

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap 1894. év folyamára. Megjelen minden vasárnap, díszes kiállításban tettesztős borítékkal.

A „Képes Családi Lapok” a legelterjedtebb, legérdekesebb és legolcsóbb képes hetilap, amely szívet és lelket melesít, hasznos és ismeretterjesztő olvasmányokat nyújt a magyar műveltségközösségnek.

A „Képes Családi Lapok” a legmagasabb irodalmi nívón álló lap, mely körül nemzeti irodalmunknak első rangú írói és ironói tömörülnek: így az 1894. évi első szám következő íróitól hoz közleményeket: JÓKAI MÓR: „Hogy is volt ez a dolog?” [Beszély, BENICZKY BAJZA LENKE; „A sors koczkája” (Regény. TÖLGVESI MIHÁLY „A gyémánt gyűrű” (Humoreszk), P. CSORBA AKOS; „A Bóporus partján” (Rajz STILLER tanár: „A füzöröl” Orvosi cikk stb stb. Költe ényeket irtak e számba KOMÓCSY JOZSEF, VARSÁNYI GYULA, FELEKI SANDOR dr. A regény mellékletet LAUKA GUSZTÁV írta, címe: „Pásztorfiú és lidércfény”. — A képek az új év: alkalmából valók s igen találó rajzok. A mi különös érdeket kőcsönöz e számnak az, hogy az abban megjelent közlemények íróinak arcképeit, s sajtókezű aláírásait is veszi az olvasó.

A „Képes Családi Lapok” évenként, a szövegbe nyomott több regényt ad, elsősorban írók tollából.

A „Képes Családi Lapok” két hetenként megjelenő melléklapja, a „Hölgyek Lapja” háztartási és divatárszszel ellátva, teljesen nélkülözhetővé tesz minden más divatlap tartását.

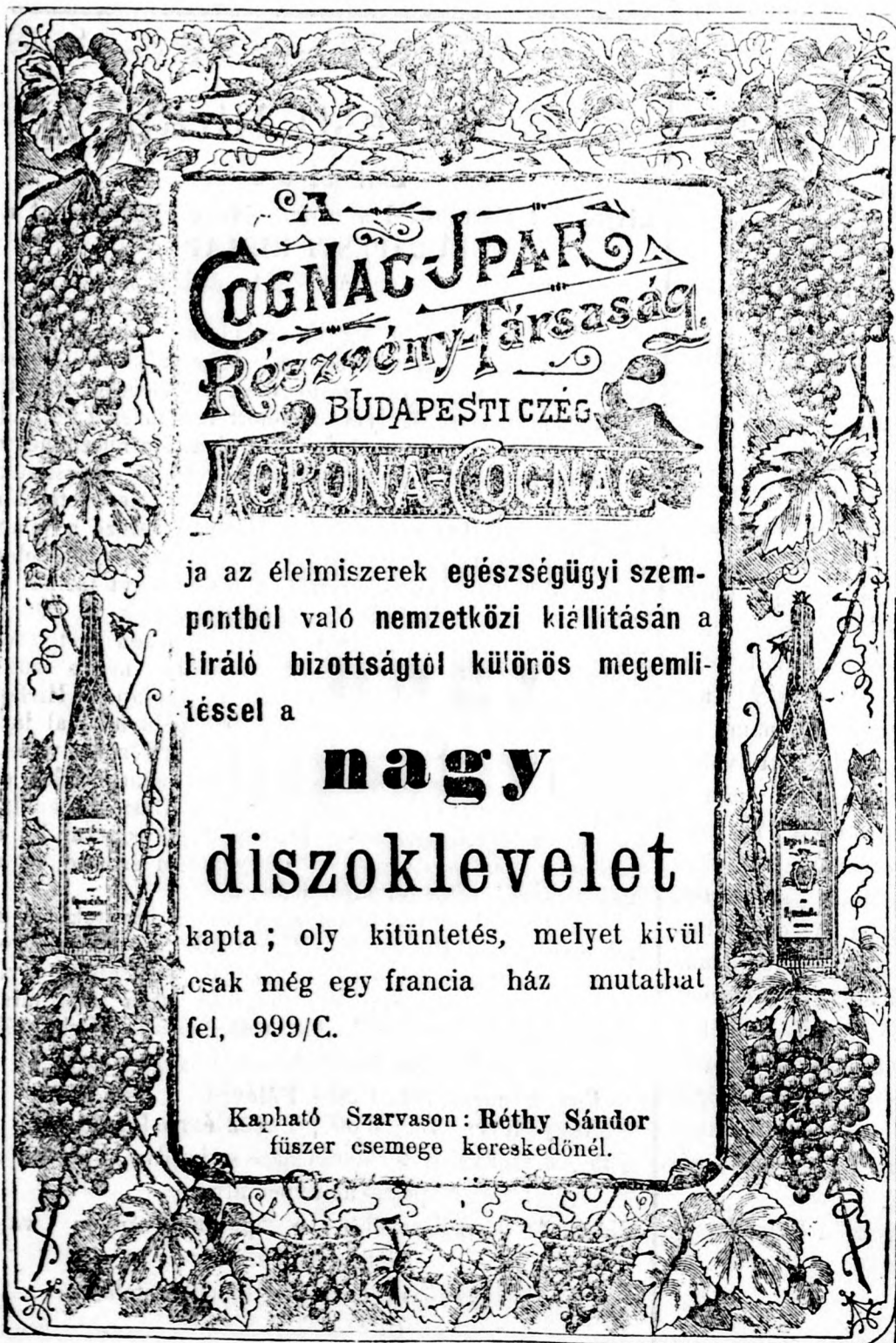
A „Képes Családi Lapok” a fentebb említett szöveg között megjelenő regényeken kívül évenként, több önálló, eredeti, beköthető regényt ad jutalmul előfizetőinek.

S mindezen előnyök dacára, a „Képes Családi Lapok”-nak a „Hölgyek Lapja” című divatlapjal és Regénymelléklettel együtt, előfizetési ára csak egész évre 6 forint, félévre 3 forint, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a lap kiadóhivatalához: Budapest, Nagy-korona-utca 20. szám küldendők, amely kívánatra mutatóvány számokat díjtalanul küld bárkinek, ha az iránt levelezőlapon megkerestetik.

Aki az egész évre szóló 6 forintnyi előfizetési összeget 80 kr csomagolási és postaszállítási díjjal egész évre beküld, annak 4 regényt, — aki félévi 3 frt előfizetési összeget és 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjat küld be, annak 2 regényt, s aki 1 frt 50 kr. negyedévi előfizetési díjat s 20 kr. csomagolási és postadíjat egyszerre küld be, egy eredeti regényt küld ajánlva és díjmentesen jutalmul a kiadóhivatal.

A „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala.

Budapest, V., Nagykorona-utca 20.

A COGNAC JPARO
Részvény-társaság
BUDAPESTI CÉG
KORONA-COGNAC

ja az élelmiszerek egészségügyi szempontból való nemzetközi kiállításán a bíráló bizottságtól különös megemléttéssel a

nagy diszoklevelet

kapta; oly kitüntetés, melyet kívül csak még egy francia ház mutathat fel, 999/C.

Kapható Szarvason: Réthy Sándor
fűszer csemege kereskedőnél.

Általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalilag kitüntetett sósborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — ok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve elhatároztam hogy azokon czinjegyeimet módosítom s arra két nyomtatásban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

Sósborszesz

Általánosan elismert különő háziszser; különösen a bedürzős és kenő-gyűrő-gyógyimódnál (massage) igen jó hatású. Ajánlható egyszersmind fogtsz. ó szerül is a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztja, szagtalan ízt nyer a szesz elpárologása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, fejkorpák képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 70 kr., egy kisebb üveggel 45 kr.

Brézey Kálmán

Budapesten, IV. kerület, Múzeum-körút 23. szám.

Kaphatók: Medveczky J. Réthy S. Komlóvszky J. Pohl testvérek, Marsal Soma és Nyácsik Soma utóda uraknál.

